

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Kultuuri- ja hariduskomisjon

2013/2041(INI)

28.5.2013

RAPORTI PROJEKT

Hariduse ümbermõtestamine
(2013/2041(INI))

Kultuuri- ja hariduskomisjon

Raportöör: Katarína Neved'alová

PR_INI

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK	3
SELETUSKIRI.....	8

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

hariduse ümbermõtestamise kohta (2013/2041(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 165 ja 166,
- võttes arvesse komisjoni 20. novembri 2012. aasta teatist „Hariduse ümbermõtestamine: investeerimine oskustesse paremate sotsiaalmajanduslike tulemuste nimel” (COM(2012)0669),
- võttes arvesse komisjoni 28. novembri 2012. aasta teatist „2013. aasta majanduskasvu analüüs” (COM(2011)0750),
- võttes arvesse nõukogu 15. veebruari 2013. aasta järeldusi haridusse ja koolitusse investeerimine kohta vastuseks teatisele „Hariduse ümbermõtestamine: investeerimine oskustesse paremate sotsiaalmajanduslike tulemuste nimel” ning 2013. aasta majanduskasvu analüüsi,
- võttes arvesse komisjoni 23. novembri 2011. aasta teatist ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse liidu haridus-, koolitus-, noorsoo- ja spordiprogramm „Erasmus kõigi jaoks” (COM(2011)0788 – C7-0436/2011 – 2011/0371(COD)),
- võttes arvesse komisjoni 10. septembri 2012. aasta teatist „Nõukogu ja komisjoni 2012. aasta ühisaruande kavand, milles käsitletakse Euroopa noortevaldkonnas tehtava koostöö uuendatud raamistiku (ELi noorsoostrategia aastateks 2010–2018) rakendamist” (COM(2012)0495) ja vastavat komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2012)0256),
- võttes arvesse nõukogu 26. novembri 2012. aasta järeldusi „Haridus ja koolitus Euroopas 2020. aastal – hariduse ja koolituse panus majanduse taastamisse, majanduskasvu ja töökohtade loomisesse”¹,
- võttes arvesse komisjoni 20. detsembri 2011. aasta teatist „Haridus ja koolitus arukas, jätkusuutlikus ja kaasavas Euroopas” (COM(2011)0902),
- võttes arvesse komisjoni 3. märtsi 2010. aasta teatist „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia” (COM(2010)2020),
- võttes arvesse nõukogu 11. mai 2010. aasta järeldusi hariduse ja koolituse sotsiaalse mõõdme kohta²,
- võttes arvesse nõukogu resolutsiooni täiskasvanuhariduse uuendatud Euroopa tegevuskava

---

¹ ELT C 70, 08.02.12, lk 9.

² ELT C 135, 26.5.2010, lk 2.

kohta (2011/C 372/01)¹,

- võttes arvesse nõukogu 12. mai 2009. aasta järeldusi, mis käsitlevad strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal (ET 2020)²,
  - võttes arvesse oma 1. detsembri 2011. aasta resolutsiooni kooli poolelajtmise vähendamise kohta³,
  - võttes arvesse oma 12. mai 2011. aasta resolutsiooni varases eas õppimise kohta Euroopa Liidus⁴,
  - võttes arvesse oma 12. mai 2011. aasta resolutsiooni noorte liikuvuse kohta – raamistik Euroopa haridus- ja koolitussüsteemide parandamiseks⁵,
  - võttes arvesse oma 18. mai 2010. aasta resolutsiooni muutuva maailma võtmepädevuste ning töökava „Haridus ja koolitus 2010” rakendamise kohta⁶,
  - võttes arvesse oma 18. detsembri 2008. aasta resolutsiooni elukestva õppimise panuse kohta teadmiste, loovuse ja innovatsiooni heaks ning töökava „Haridus ja koolitus 2010” rakendamise kohta⁷;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
  - võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni raportit ja tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni arvamust (A7-0000/2013),
- A. arvestades, et üks viiest Euroopa 2020. aasta strateegia peamisest eesmärgist on vähendada koolist väljalangenute osakaalu alla 10% ja suurendada kolmanda taseme hariduse või nõuetekohase kutsekoolituse saanute osakaalu nooremas põlvkonnas vähemalt 40%-ni;
- B. arvestades, et märtsis 2013 oli töötuse määr kuni 25-aastaste noorte seas 23,5%, kuigi samal ajal rohkem oli 2 miljonit vaba töökohta, mida ei saanud täita; arvestades, et mitmes liikmesriigis kasvab töötuse kestus ning tööotsijate ja töökohtade pakkujate omavahel kokkuviiimine tööturul muutub üha vähem tõhusaks;
- C. arvestades, et mitmes liikmesriigis jätkuv majanduskriis ja kokkuhoiumeetmed eelarve tugevdamise huvides halvendavad tööpuuduse, sotsiaalse tõrjutuse ja vaesuse tõttu ELi kodanike elu kvaliteeti;
- D. arvestades, et kättesaadav, paindlik ja kvaliteetne haridus ja koolitus avaldab noorte isiklikule arengule olulist mõju ning soodustab nende kodanikuaktiivsust ja heaolu;

---

¹ ELT C 372, 20.12.11, lk 1.

² ELT C 119, 28.05.09, lk 2.

³ EÜT C 77 E, 16.3.2012, lk 27.

⁴ EÜT C 377 E, 07.12.12, lk 89.

⁵ EÜT C 377 E, 07.12.12, lk 77.

⁶ EÜT C 161 E, 31.05.11, lk 8.

⁷ EÜT C 45 E, 23.02.10, lk 33.

- E. arvestades, et on vaja uurida hoolikalt tööturu vajaduste suundumusi, et kohandada ja ajakohastada õppekavasid ja pakkuda õigeks tööks õigeid oskusi;

Üldmärkused

1. tunneb heameelt komisjoni teatise üle, eelkõige selle keskendumise tõttu noorte töötuse vastu võitlemisele, maailmatasemel kutsehariduse ja -koolituse edendamisele, paindlikele õppevormidele, väljaõppele töökohal ning kõrge kvalifikatsiooniga õpetajate ja koolitajate puuduse lahendamisele;
2. tuletab meelde, et parem keeleoskus soodustab liikuvust ja tööalast konkurentsivõimet, ning toetab täielikult komisjoni ettepanekut võtta vastu ELi uus keeleoskuse sihttase, mille kohaselt peaksid 2020. aastaks vähemalt 50% 15-aastastest noortest omama teadmisi esimest võõrkeelest ja vähemalt 75% peaksid õppima teist võõrkeelt;
3. nõuab terviklikku lähenemist haridusele ja koolitusele, ning rõhutab, kui oluline roll on mitteformaalsel ja informaalset õppel osana üldisest elukestva õppe strateegiast, mille eesmärk on tugevate üksikisikute ja aktiivsete kodanikega sotsiaalselt kaasav teadmusühiskond;
4. kutsub liikmesriike üles seadma esikohale avaliku sektori kulutusi haridusele, teadusuuringutele ja innovatsioonile, ning tuletab meelde, et mis tahes eelarve kärpimisel nendes valdkondades on liidu majanduse elavdamisele tugev negatiivne mõju;

Noored - investering tulevikku

5. tuletab meelde, et noortel on suur potentsiaal ja oluline roll selles, et saavutada Euroopa 2020 eesmärgid hariduse ja tööhõive osas; tuletab liikmesriikidele meelde, et on olemas tihe seos kooli poolelijätmise, tööks vajalike oskuste puudumise ja noorte töötuse vahel; tuletab ka meelde, et väikelaste haridus ja hooldus rajavad aluse noorte inimeste õppele ja arengule tulevikus;
6. nõuab noorte ja kodanikuühiskonna organisatsioonide tunnustamist elukestva õppe strateegiate kujundamises ja ellu viimises; rõhutab ka nende rolli täiendava hariduse andjatena mitteformaalse ja informaalset õppe ning vabatahtliku tegevuse kaudu, aidates noortel saavutada nii üldisi kui ka isiklike oskusi, nagu kriitiline mõtlemine ja probleemide lahendamine, meeskonnatöö ja kommunikatsioon, enesekindlus ja juhioskused;
7. nõuab tungivalt, et liikmesriigid edendaksid kutsehariduse ja koolituse atraktiivsust ja nõuab suurema tähelepanu pööramist üld- ja põhioskustele, eelkõige ettevõtlus- ja IKT-oskustele, et aidata noortel tööturule siseneda ja luua oma ettevõtteid;
8. rõhutab vajadust keskenduda hariduses loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika valdkonna ainetele; samas nõuab ka õpingute ajal õiget tasakaalu teoreetiliste teadmiste ja praktiliste oskuste omandamise vahel;
9. rõhutab, et oluline on toetada noori inimesi, eriti mittetöötavaid ja mitteõppivaid noori, edendades õppepraktikakohti, kaheosalist õpet ja väljaõpet töökohal; leiab, et need on

väärtuslikud sammud koolist tööellu üleminekul;

10. kutsub liikmesriike kasutama täiel määral Euroopa noortegarantiid, ja tuletab meelde, et seda tüüpi ajutine töö peaks toimima hüppelauana alalise töö juurde;

Tugev keskendumine partnerlusele

11. rõhutab, et tugev partnerlus rajaneb rahaliste vahendite ja inimressursside vahelisel koostoilmel ning aitab jagada elukestva õppe kulusid, mis on eriti oluline kokkuhoiu tingimustes, ning tuletab meelde, et partnerlusel on ka positiivne mõju haridusele ja koolitusele, aidates parandada nende kvaliteeti ja kättesaadavust;
12. märgib, et teatistes ei täpsustata konkreetseid rakendusmeetmeid haridussektori ning erinevate sotsiaalsete ja äripartnerite koostöök; tunneb siiski heameelt, et komisjoni ettepanekusse uue mitmeaastase programmi vastuvõtmiseks haridus-, koolitus-, noorsoo- ja spordivaldkonnas on lisatud ka teadmüühendused ja valdkondlike oskuste ühendused;
13. nõuab rohkem koostööd haridusasutuste, ettevõtlussektori, sotsiaalpartnerite ja piirkondlike asutuste vahel, et vahetada parimaid tavasid ning edendada partnerlussuhteid, kui vahendit koolist tööle üleminekuks;

Elukestva õppe perspektiiv

14. märgib, et Euroopa Liidus toimuvad demograafilised muutused, elanikkond vananeb ja sündimus on madal ning järelikult on vaja omandada uusi oskusi ja pädevusi kogu elu jooksul;
15. julgustab liikmesriike edendama koostööd ja sünergiat elukestva õppe valdkonnas, eelkõige selleks, et laiendada juurdepääsu õppele ning kohandada ja ajakohastada õppeasutuste õppekavasid, et astuda vastu tänapäeva maailma uutele väljakutsetele;
16. tuletab meelde, kui tähtis on kvaliteetne õpetajakoolitus, mida tuleb täiendada kogu karjääri jooksul toimuva professionaalse koolitusega, mis tuleneb eelkõige kiiretest muutustest IKT ja digitaalse meedia alal;
17. rõhutab soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise vajadust ning nõuab poliitika väljatöötamist haavatavate ja ebasoodsas olukorras olevate rühmade õppima meelitamiseks; sellega seoses kutsub liikmesriike üles võtma konkreetseid meetmeid rahalise toetuse kujul madalama sotsiaal-majandusliku taustaga inimeste jaoks;
18. tugevdab vajadust keskenduda madala kvalifikatsiooniga täiskasvanute ja põlvkondadevahelisele õppele ning tuletab meelde võimalusi, mida digitaalne õpe ja avatud hariduse ressursid võivad seoses hariduse ja koolituse kättesaadavusega tuua;
19. nõuab eelarvamuste ületamist, mis takistavad õpilasi asumast haridusteele, mida tavaliselt ei peeta teeks tunnustatud karjääri ja positsiooni juurde ühiskonnas;
20. toetab kindlalt Euroopa oskuste ja kvalifikatsiooni ala loomist, et saavutada läbipaistvus ja kutse- või kõrgharidusega omandatud kvalifikatsioonide tunnustamine; soovib vajaduse korral laiendada tunnustamine ka kvalifikatsioonidele, mis on omandanud väljaspool

formaalset haridus- ja koolitussüsteemi;

* * *

21. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

SELETUSKIRI

Kontekst

Komisjon tutvustas 20. novembril 2012 teatist „Hariduse ümbermõtestamine: investeerimine oskustesse paremate sotsiaalmajanduslike tulemuste nimel”. Dokumendis tehakse ettepanek konkreetsete meetmete võtmiseks liidu tasandil ja soovitatakse algatuste tegemist riiklikul tasandil järgmises kolmes põhilises valdkonnas:

1. tööturu jaoks vajalike oskuste pakkumine;
2. uudsed võimalused õpetamiseks ja õppimiseks;
3. uued rahastamis- ja partnerlussuhted.

Teatistes tehakse ettepanek luua tööturul vajalikud oskused, parandada põhilist kirja- ja arvutusoskust ning tugevdada üld- ja ettevõtlusoskusi. Samuti rõhutatakse vajadust arendada partnerlusi, et luua õiged oskuste arendamise strateegiad, ning julgustab hariduse rahastamise teemalisi arutelusid.

Õpetamise ja õppimise tõhusust saab edendada pädevuste ja kvalifikatsioonide parema tunnustamisega Euroopas. See soodustaks liikuvust ja aitaks vähendada töötust. Tuleks edendada avatud õppevõimaluste ja uute tehnoloogiate kasutamist, et laiendada juurdepääsu õppematerjalidele ning suurendada õppurite osalemist. Õpetajatel peab olema juurdepääs asjakohasele koolitusele, et värskendada oma oskusi.

Teatise teemasid on edasi arendatud kuues töödokumendis. Teatisega on kaasas ka 2012. aasta hariduse ja koolituse monitor, mis annab teemakohast olulist teavet.

Arvamuse koostaja märkused

Praeguses olukorras, kus majanduslik ebastabiilsus valitseb nii Euroopas kui ka kogu maailmas, on üks suurimaid väljakutseid tööpuudus ja inimeste võime kindlustada endale elatis. Võitlus tööpuudusega peab olema meie peamine eesmärk, ja see on koht, kus haridusel ja koolitusel on oluline roll. Pikemas perspektiivis on haridus ja oskuste arendamine innovatsiooni ja majanduskasvu võtmeks. Kuid kvaliteetne haridus, mis annab tööturu vajadustele vastavaid kasulikke oskusi, peab käima käsikäes isiklike oskuste ja ühiskondlike hoiakute arendamisega.

Praegu on haridusasutused hädas – peaaegu kõik OECD riigid suurendasid ajavahemikus 1980–2005 oluliselt kulutusi haridusele, kuid vaid vähesed on saavutanud jõudluse märkimisväärset paranemist. On vaja süsteemi muutust, et parandada meie haridusasutuste kvaliteeti ilma uut koormust lisamata. Mitteformaalset ja informaalset õpet ja tööd noorteorganisatsioonides tuleks paremini tunnustada ja see peaks kulgema kõrvuti formaalse haridusega. Ülikoolide ja ettevõtjate partnerlussuhted ning väljaõpe töökohal, samuti paremini välja töötatud elukestva õppe strateegiad võivad luua uusi stiimuleid, et edendada hariduse ja

koolituse reformi.

Raportöör rõhutab tungivat vajadust selgitada välja õiged oskused tänapäeva maailma jaoks, mitte ainult tudengitele ja noortele tööturule sisenemisel, vaid ka teistele inimestele, kes vajavad ümberõpet, et parandada oma isiklikku olukorda näiteks tööhõive, sotsiaalse kaasatuse, pereelu, kodanikuaktiivsuse või eneseväärtustamise vallas. Omandatud uued pädevused ja üldoskused peaksid tagama mitte ainult inimeste rahalised, vaid ka sotsiaalsed ja isikulikud vajadused.

Kuni 25-aastaste noorte hulgas ulatus töötus ELis 2013. aasta märtsis 23,5%-ni. Samal ajal oli üle 2 miljoni töökohta, mida ei saanud täita. Raportöör rõhutab, et see probleem on selgelt põhjustatud praegusest olukorrast, kus tänapäeva tööturu vajadused sageli ei vasta haridusasutuste pakutud võimalustele. Mõned vabad töökohad nõuavad oskusi, mida paljudel tänapäeva noortel ei ole. Lisaks on tungiv vajadus loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika valdkonna ainetes haritud inimeste järele.

Oskuste tööturu nõudlusele mittevastavuse probleemile reageerides, on oluline keskenduda kriitilisele kokkupõrkele selle vahel, millisena õppurid näevad oma unelmate töökohta ning selle vahel, millise kvalifikatsiooni ja haridusega töötajaid tööturg vajab. Teine probleem seisneb stereotüüpsetes arusaamades selle kohta, milline peaks olema naise ja mehe haridustee. Kuid kutsehariduse ja -koolituse lisandväärtuse esiletoomine ning puhtalt formaalsest haridusest kõrvalekaldumine aitab neid arusaamu muuta. Lisaks on ilmnunud, et suurem sooline mitmekesisus töökohal ja meeskonnatöö on üldiselt toonud kaasa paremaid tulemusi.

Raportöör soovib viidata statistikale, mis on esitatud ülevaates oskuste kohta Euroopa Liidus ja tuua välja järgmised suundumused Euroopas:

1. rohkem kõrge kvalifikatsiooniga töökohti (nagu õigusnõustajad, kõrgemad ametnikud ja juhid);
2. manuaalseid tegevusi läbiviiva kvalifitseeritud tööjõu osakaalu (näiteks käsitöölise) vähenev osakaal;
3. üks kolmest töötajast on kas ala- või üle kvalifitseeritud (mis kajastab laialdast oskuste tööturu nõudlusele mittevastavuse probleemi);
4. värbamine erasektorisse reageerib majandusüklile võrreldes avaliku sektoriga kiiremini ja tugevamini;
5. enim kohti, kuhu on raske töötajaid leida, on näiteks tervishoiu (eriti arstid, farmakoloogid ja õed), IKT (eelkõige IT konsultandid ja tarkvara programmeerijad), inseneriteaduse (eriti spetsialiseeritud insenerid) ja rahanduse valdkonnas (ärispetsialistid, näiteks raamatupidajad).

Mitteformaalne ja informaalne õpe, töö noorteorganisatsioonides, kvaliteetsed praktikakohad, väljaõpe ja vabatahtlik töö tuleks tunnistada vahenditeks, mis loovad esimesed sidemed õppurielu ja tööturu vahel ning edendavad noorte seas uuendusmeelsust. Enamgi veel: õpingute käigus saadud kogemused aitavad noortel omandada tööellu üleminekuks vajalikke oskusi. Lisaks on isiku individuaalsed oskused, nagu kriitiline mõtlemine, meeskonnatöö, probleemide lahendamine, suhtlus, enesekindlus, initsiatiiv ja juhtimine vajalikud, et olla paremini ette valmistatud mitte ainult töö-, vaid ka eraeluks.

Raportöör soovib samuti tungivalt, et liikmesriigid eraldaksid vahendeid, et edendada väljaõpet töökohal ja kaheosalisi õppesüsteemimudeleid, mis on väga väärtuslikud üleminekul koolist tööle. Lisaks on oluline investeerida nii kvaliteeti kui ka standarditesse, mida tuleb edasi arendada.

Keeleoskus on otsustava tähtsusega, kuna see edendab töötajate ja õppurite liikuvust ning parandab nende tööalast konkurentsivõimet ja annab neile töökohal enesekindlust. Piisav keeleoskus võimaldab Euroopa kodanikel kasutada täielikult ära kutsealased võimalused välismaal. Sihtmärkide seadmine on vajalik samm parema keeleoskuse poole Euroopas. See toimib kui stiimul õppetulemuste parandamiseks ja aitab kaasa Barcelona eesmärgi "emakeel + kaks võõrkeelt" täitmisele.

Raportöör soovib keskenduda järgmistele peamistele eesmärkidele:

- noorte töötuse küsimusega tegelemine – eelpool nimetatud 23,5% töötust Euroopa noorte seas;
- aegunud haridussüsteemide uuendamine, mis loovad ebakõla haridusasutuste pakutavate võimaluste ja praeguse tööturu vahel ning uute süsteemide kavandamine, et vältida sama olukorra kordumist tulevikus, kasutades selleks uusi õpetamismeetodeid, mis kaasavad haridusprotsessi partnerid sotsiaal-, regionaal- ja ärivaldkonnast, ning elukestva õppe eri vorme;
- haridus- ja koolituspoliitika ülesannete laiendamine, et anda neile konkreetne roll kodanikuaktiivsuse, isikliku arengu ja heaolu edendamisel, ning tõhustada struktureeritud sotsiaalset dialoogi.

Üha rohkem noori ei õpi, tööta ega omanda kutset. Euroopa Liit ei saa endale lubada tulevikus ühtegi kaotatud põlvkonda. Raportöör nõustub teatisega, et peamine vahend selle vältimiseks on tõhus, kättesaadav ja kvaliteetne haridus, mis vastab tööturu vajadustele. Siiski soovib raportöör rõhutada, et ei loe mitte ainult tööturu vajadused. Tuleb tegeleda ka sotsiaalse kaasatuse ja kodanikuaktiivsusega.

Raportöör nõuab tungivalt, et on vaja keskenduda ka täiskasvanuhariduse ja elukestva õppe programmidele, mis aitavad täiskasvanutel omandada uus kvalifikatsioon, et neil tööea jooksul oleks võimalik kandideerida ka muudele töökohtadele. Lisaks peaks haridus ja koolitus olema paremini kättesaadavad ebasoodsas olukorras olevatele elanikerühmadele, nagu näiteks sotsiaalselt tõrjutud inimesed, puuetega inimesed, vähemused, eakad kodanikud ja naised, ning see peaks suurendama nende võimalust elada väärtuslikku elu.

Raportöör rõhutab, et Euroopa haridussüsteemide ümberhindamine eeldab tihedat koostööd: on vaja edendada sotsiaalset dialoogi haridusasutuste ja ettevõtlussektori, sotsiaalpartnerite, sotsiaalteenuste (tööhõiveametid), piirkondlike omavalitsuste ja valitsusväliste organisatsioonidega, et vahetada häid tavasid ning edendada partnerlussuhteid, kui vahendeid hariduse maailmast äri- või tööellu üleminekuks.

Haridus- ja koolituspoliitika kaasajastamise juures on oluline ka suurendada kodanikuühiskonna kaasatust ja äriühingutes ettevõtete sotsiaalset vastutust. Lisaks võivad äripartnerid mängida olulist rolli õpilaste uute oskuste omandamise juures. Neid saab esile tuua kui näidet või eeskju, ja näiteks kaasata spetsialiste klassitöö tegevustesse.

Raportöör rõhutab, et selle raporti põhiidee ei ole mitte ainult teha kindlaks õppurite ja tööturule sisenejate peamised vajalikud oskused ja väljakutsed, vaid ka leida lahendused, kuidas säilitada eeltingimus: nende isiklik ja majanduslik sõltumatus. Igal inimesel on õigus saada haridust. Kui tahame seda teoks teha, peame investeerima kvaliteetsesse haridusse kauakestval ja jätkusuutlikul moel. Lisaks peame kasutama kõiki täiendavaid vahendeid, et suurendada isikliku heaolu ja arengu võimalusi, ning seda tuleb nii Euroopa Liidu kui ka liikmesriikide tasandil täielikult tunnustada.